

Ο Βιολιστής

του δρα Νίκου Ορφανίδη

Ήταν ένας βιολιστής τυφλός στην Κυθρέα. Ο Λαζαρής. Τον θυμάμαι, μέρες που 'ναι τώρα, που γύριζε ψάλλοντας τα κάλαντα μαζί με τη γυναίκα του, παιδιά δεν είχαν. Ακόμα, ακούω εκείνο το λυπημένο βιολί και τη φωνή του, σπαρακτική ήτανε τελικά, όπως γύριζε από σπίτι σε σπίτι, στους δρόμους, στα στενά, σε κάθε πόρτα στεκόταν κι έψαλλε τα κάλαντα, με μια φωνή γεμάτη, εγκάρδια και καρδιά.

Μέρες που 'ναι τώρα, σκέφτομαι τον τυφλό βιολιστή της Κυθρέας, κι όλους μαζί τους τυφλούς βιολιτζήδες της ζωής μας. Το άρωμα της μουσικής τους, που μας τύλιγε, σκέφτομαι, που σκέπαζε τους δρόμους μας, τη ζωή μας, κι ανέβαινε κλαίγοντας σχεδόν και θρηνώντας ως τον συννεφιασμένο ουρανό. Γυρίζω λοιπόν στους τυφλούς μουσικούς, στους βιολιστές, στον τυφλό βιολιστή της Κυθρέας γυρίζω, αλλά και στον τυφλό εκείνο με το πιάνο, μες στην πλατεία. Στην Αθήνα αυτό. Όπως και σ' εκείνους τους μουσικούς με το ακορντεόν, που γυρίζουν τις γειτονιές, Αθήνα, Πειραιά, Θεσσαλονίκη, στη Λευκωσία δεν τους βρίσκεις ακόμα, έτσι φτάνει ο πένθιμος ήχος τους, το άρωμά τους, η αύρα τους, οι νότες του ακορντεόν θλιμμένες, καθώς ελευθερώνουν μιαν απέραντη μελαγχολία.

Κάδονται τώρα οι ξεχασμένοι μουσικοί, όλοι τους μέσα στις πόλεις π' απόμειναν έρημες πια, με το πιάνο τους κάδονται και παίζουν, κτυπάνε τα πλήκτρα ή τις χορδές του βιολιού τους που κλαίνε, χρόνια τώρα οι πόλεις έρημες, γυμνές, καθώς όλοι παραμένουμε έγκλειστοι στα σπίτια μας, έτσι έρημη απέμεινε κι η Κυθρέα, έτσι ακούγεται από παντού το βιολί τους να ανεβαίνει ψηλά ως τις στέγες, και το πιάνο στην πλατεία να τυλίγει τις έρημες αυλές. Και το ακορντεόν.

Ήταν, θυμάμαι τώρα, εκεί στους Αμπελοκήπους, δύο αδέρφια, τυφλά ήτανε, μουσικοί ήταν κι οι δυο, ένα αγόρι κι ένα κορίτσι, συνομήλικοί μου ήτανε, με το πιάνο, άκουα με τις ώρες εκείνο το μελαγχολικό τους παίξιμο, έπαιζαν το μινουέτο του Μπετόβεν, το Fur Elise, τους άκουα και μια απέραντη θλίψη και μελαγχολία με γέμιζε και με κυριαρχούσε. Έπαιζαν ακόμα με τις ώρες και το άλλο, το «Τις νύκτες κυλάνε οι ώρες» του νέου κύματος. Αυτό της Καίτης Χωματά. Έτσι κυλούσαν οι ώρες. Όταν σταματούσαν να παίζουν, περιμέναμε όλοι πώς και πώς να ξαναρχίσουν. Εμείς στο ισόγειο, αυτοί στον πρώτο.

Σκέφτομαι, λοιπόν, τον τυφλό βιολιστή στην αυλή μας, τον Λαζαρή, κάθε παραμονή πρωτοχρονιάς να βγαίνει στους δρόμους, στα στενά, ξεκινούσε πρωί-πρωί και τέλειωνε τη νύχτα, έλεγε εκείνα τα νησιώτικα κάλαντα, αυτά ξέραμε, με το βιολί του και τη γυναίκα του, που ήταν πάντα μαζί του. Ο Λαζαρής δεν διακόνευε. Δεν ζητιάνευε. Ζούσε με το βιολί του. Κατέβαινε όλο τον χρόνο στη Λευκωσία κι έπαιζε στους δρόμους βιολί, ο κόσμος του έδινε ό,τι μπορούσε, έτσι νομίζω ζούσε τη ζωή του.

Σκέφτομαι τώρα, κάνοντας αυτό το μνημόσυνο στον πεδαμένο βιολιστή της Κυθρέας, κι όλους εκείνους που ζητιάνευαν παλιά. Εκείνους που έρχονταν

κοντά μας, στις γειτονιές μας, που κτυπούσαν την πόρτα μας, είχαν ένα άλλο ήθος, χρόνια φτώχειας ζούσαμε, κι όμως εύκολα άνοιγες την ψυχή σου και τους έδινες, ό,τι είχες. Δεν ήταν αυτή η βιομηχανοποιημένη επαιτεία με τις σπείρες που έρχονται τώρα από παντού. Έβγαζε η μάνα μου ό,τι είχαμε, ήταν πολλοί, γέροντες ξεχασμένοι, μέσα στον άνεμο και στη βροχή, που έρχονταν στην Κυθρέα, από μακριά ακουόταν η φωνή τους: «Ο Θεός να μακαρίσει τους πεδαμένους σας!» Να, λοιπόν, ο άλλος τόπος και το ορθόδοξο φρόνημα, που θα 'λεγαν οι Γέροντες, ο Χριστός κρούων την θύραν, έτσι ερχόταν μαζί τους κι ο Χριστός, μας κτυπούσε την πόρτα, έτσι άνοιγαν διάπλατες οι πόρτες, διάπλατες κι οι ψυχές.

Έτσι, λοιπόν, γύριζε στους δρόμους της Κυθρέας ο τυφλός βιολιστής, ο Λαζαρής, με τη γυναίκα του. «Αρχιμηνιά κι αρχιχρονιά, ψηλή μου δεντρολιβανιά, κι αρχή καλός μας χρόνος, εκκλησιά με τ' άγιο δρόνος». Έτσι τραγουδούσε κι έτσι έψαλλε, τα κάλαντα έψαλλε, εορταστικά και χαρούμενα, κι η φωνή του ανέβαινε ψηλά, ως τους απαστράπτοντες ουρανοί. «Αρχή που βγήκεν ο Χριστός, άγιος και πνευματικός, στη γη να περπατήσει, και να μας καλοκαρδίσει».

Όμως έρημοι είναι πια οι δρόμοι, έρημα και άδεια τα σπίτια μας πια, ξεχαρβαλωμένα, αόρατα, όπως κι οι αυλές, χωρίς τις φωνές των παιδιών, χωρίς κανένα μας, έρημη πια κι η Κυθρέα, κι όμως ο «Άγιος Βασίλης έρχεται, κι όλους μας καλοδέχεται, από την Καισαρεία, συ 'σ' αρχόντισσα κυρία.» Πού τώρα η Καισαρεία και πού ο άγιος Βασίλης, πού η καημένη η Μικρασία, έφυγε πια, χάθηκε κι αυτή, αυτή χάθηκε πενήντα χρόνια πριν την Κυθρέα, ανέβηκε στους ουρανοί, λαμπροφορούσα και απαστράπτουσα. Έφυγε πια κι η μάνα μου, και το σπίτι μας έφυγε, ανέβηκε στον ουρανό, μέσα στο φως, ακόμα κι εμείς ετοιμαζόμαστε να φύγουμε.

«Βαστά εικόνα και χαρτί, ζαχαροκάντιο ζυμωτή, χαρτί και καλαμάρι, δεσ κι εμέ το παλικάρι», συνέχιζε να ψάλλει ο τυφλός εκείνος. Ποιος να μας δει τώρα, κανείς δεν μας βλέπει, όπως κανείς δεν μας έβλεπε εκείνες τις μέρες του Αυγούστου, ούτε τα Χριστούγεννα που ακολούθησαν. «Το καλαμάρι έγγραφε, τη μοίρα μου την έγγραφε, και το χαρτί ωμίλει, Άγιέ μου καλέ Βασίλη».

Ο Λαζαρής, λοιπόν, ο τυφλός βιολιστής της Κυθρέας, έπαιρνε τους δρόμους, με τη γυναίκα του, και τραγουδούσε, κι έψαλλε τα κάλαντα, από σπίτι σε σπίτι, πώς τον θυμήθηκα τώρα κι εγώ, πάνε τόσα χρόνια.

Σκέφτομαι πως θα βγαίνει και σήμερα, τις νύχτες θα βγαίνει, μέρες που 'ναι τώρα, και θα παίζει το βιολί του στους έρημους δρόμους της Κυθρέας, θα φτάνει ως την αυλή μας, ως το σπίτι μου θα φτάνει, δ' ανοίγουν οι πόρτες διάπλατες, και τα παράθυρα θα τρίζουν, το σπίτι μου άφαντο, ένας άνεμος θα παίρνει ψηλά τους ήχους από το πένθιμό του βιολί, κι οι Τούρκοι θα τρέχουν πανικόβλητοι να κρυφτούν, θα παίρνει, ακόμα και τώρα, λοιπόν, τους έρημους δρόμους της Κυθρέας ο τυφλός βιολιστής, ο Λαζαρής, πεδαμένος εδώ και χρόνια, τον σκότωσαν κι αυτόν οι Τούρκοι, τον Αύγουστο του 1974, με το πένθιμό του βιολί θα γυρίζει ο τυφλός βιολιστής, κι οι Τούρκοι θα τρέχουν πανικόβλητοι, μαζί κι εκείνος ο φονιάς, που τον σκότωσε, γέρος και τυφλός πια κι ο ίδιος, εδώ και χρόνια.